1831. No. 65.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 16 AUGUSTUS.

De Gouverneur van de provincie Vriesland, brengt, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden:

Dat, met primo October aanstaande, van wege de provincie Vriesland, in de Vee-Artsenijschool te *Utrecht*, kunnen worden opgenomen *twee* Kweekelingen, (mits de noodige vereischten bezittende,) om aldaar, voor rekening van het fonds voor den Landbouw, te worden onderhouden en onderwezen.

Dat als Kweekelingen alleen zullen toelaten worden inboorlingen van dit Rijk, niet beneden de *zestien* en niet boven de *twee en twintig* jaren oud, van onbesproken zelijk gedrag, en de Nederlandsche taal grondig kunnende lezen en schrijven, en in het rekenen wel ervaren, van zulk een gezond en sterk ligchaamsgestel, dat zij voor het beroep van Vee-Arts geschikt kunnen worden geoordeeld.

Dat zij die voor Kweekelingen worden aangenomen, zich voor eigen rekening zullen moeten aanschaffen, en aan de School mede brengen:

Zes Onderhemden, drie Borstrokken, vier Onderbroeken, zes paren Kousen, twee zwarte zijden Halsdoeken, vier witte dito, zes Halsboorden, twee Slaapmutsen van wit katoen, vier Handdoeken, zes bonte Zakdoeken, twee paren hooge Schoenen, vier witte linnen Sloven voor de ontleedkunde, twee paren dito mans Mouwen, voor dito, een doos met Instrumenten, voor dito; — wordende aan hun de bovenkleeding voor rekening van het fonds uitgereikt.

Dat aan een iegelijk de gelegenheid zal worden gegeven, om naar eene plaats als Kweekeling in de Vee-Artsenijschool mede te dingen, evenwel daaraan verdienste, door meest verzamelde kunde, de voorkeur moet worden gegeven, zullen de Aspiranten zich moeten onderwerpen aan een examen, dat gehouden zal worden op Woensdag den 31 Augustus 1831, des voormiddags, op het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, ten overstaan van eene daartoe benoemde Kommissie, bestaande uit de heeren: *J. van der Plaats*, President van de Provinciale Kommissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt, *Julius Matthijs van Beijma thoe Kingma*, Vice-President van de Kommissie van Landbouw in Vriesland; *Henricus Heppener*; Schoolopziener van het 5de Schooldistrict, benevens *E. Pas*, Vee-Arts der 2de klasse 2de rang.

Wordende mitsdien degenen, welke naar voorschreven plaatsen als Kweekelingen willen dingen, uitgenoodigd, om zich, ter bestemder plaatse aan te melden, voorzien van hunne Geboorte-Acte, bewijzen van voldoening aan de Nationale Militie (wanneer zij en hunne onderdom in de termen vallen), en Attest van goed gedrag, bij het Plaatselijk-Bestuur afgegeven.

De Gouverneur,

Leeuwarden, den 12 Augustus 1831. VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

PRUISSEN.

BERLIJN, *den 7 Augustus*. Men meldt van de Poolsche grenzen, van den 5 dezer, dat de Poolsche armee, welke tusschen Kolo en Lowich eene stelling ingenomen had, op eerstgemelde plaats den 1 dezer door de Russische troepen overvallen werd en met een niet gering verlies teruggedrongen. De Polen zagen zich hierdoor genoodzaakt, de gemelde stelling geheel op te geven, en zich tusschen Sochaczew en Warschau te concentreren; men mag derhalve thans verwachten, dat het bij het in deze streken gelegene stadje Blonie tot eenen beslissenden slag zal komen, waarvan men de gevolgen met gespannen verwachting te gemoet ziet, te meer, vermits aan de Polen, na het verliezen van dezen slag, aan deze zijde van de Weichsel, Warschau alleen overblijft, en de Russische armee door niets zoude belet worden, voor deze, slechts drie mijlen van Blonie verwijderde stad te komen, daar de generaal *Rudiger* met zijn korps bij Pulaweij mede over de Weichsel getrokken is. — Het hoofdkwartier van den veldmaarschalk graaf *Paskewitsch*, hetwelk den 28 Julij te Kowal, en den volgenden dag te Gostinin was, bevond zich, volgens de jongste tijdingen, sedert den 3den, te Lowicz. De Russische krijgsmagt aan deze zijde van de Weischsel heeft onlangs eene aanmerkelijke versterking door het korps van den generaal *Gerstenzweig* bekomen, die vroeger in en bij Lomza stond en den 28 Julij mede over de Weischsel is getrokken; dit korps is, volgens sommigen 14000 man, volgens anderen 20,000 man sterk en heeft 60 stukken geschut bij zich.

ENGELAND.

LONDEN, *den 7 Augustus*. Op het eerste bij ons gouvernement laatstleden Woensdag avond ontvangen berigt, dat de vijandelijkheden door Holland tegen Belgie hervat waren, is dadelijk aan den admiraal *Codrington* bevel gezonden, om met zijne vloot onverwijld naar Duins te komen, ten einde gereed te zijn om naar omstandigheden te handelen. Van den Franschen kant is daarna, zoo als wij gisteren vernamen, op eene aanvrage om hulp van den kant van Koning *Leopold*, besloten om 50,000 man onder den maarschalk *Gerard* in Belgie te zenden; maar gezegde maarschalk zou, zoo als hier verzekerd wordt, in last hebben om met zijne troepen, zoodra de Hollanders over hunne grenzen terug trekken zouden en zekerheid gegeven zou zijn voor het niet hervatten der vijandelijkheden, op staanden voet mede het Belgische grondgebied wederom te ontruimen.

De ministers der 5 groote Mogendheden hebben aan het bureau van buitenlandsche zaken Vrijdag wederom eene zamenkomst gehouden, welke tot laat in den nacht moet geduurd hebben, en ten gevolge waarvan gisteren een laatst en dringend vertoog aan den Koning van Holland tegen het voortzetten der vijandelijkheden gezonden is.

De stap, door Frankrijk gedaan, zou, volgens verzekering van het avondblad de *Courrier*, de volle goedkeuring der conferentie wegdragen.

In het huis der gemeenten heeft lord *Palmerston*, de minister van buitenlandsche zaken, verklaard dat het gouvernement kennis droeg, dat Frankrijk, op verzoek van den Koning der Belgen, troepen heeft doen marcheren, doch ontweken te antwoorden op de vraag, die hem gedaan werd, of dit met toestemming van Engeland geschiedde; wel heeft hij gezegd, dat dit plaats had ten einde de neutraliteit van Belgie te bewaren. Sir *Robert Vivian*, die eene motie over de zaken van Holland en Belgie doen moest, heeft die uitgesteld op de verzekering van lord *Palmerston*, dat het gouvernement nog altijd pogingen in het werk stelde om den vrede te behouden en dat niets aantoonde, dat het daarin niet slagen zou.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 11 Augustus*. Rapport van Z. K. H. den Prins *van Oranje* aan Z. M. den Koning.

Hoofdkwartier CURINGEN, den 8 Augustus 1831, des avonds ten acht ure.

Ik heb de eer Uwe Majesteit te berigten, dat het aan het leger van Uwe Majesteit heden heeft mogen gelukken, de vijandelijke troepen, onder het bevel van *Daine*, bekend onder den naam van *Armée de la Meuse*, te omvleugelen; Hasselt te doen verlaten, en op Tongeren terug te trekken. Uwe Majesteit zal voorzeker al het gewigt gevoelen van het bezetten van Hasselt. Dit punt toch opent ons gemakkelijke communicatien met Maastricht en 's Hertogenbosch.

Deze belangrijke operatie is op deze wijze tot stand gebragt:

De troepen op den linker-vleugel, onder het bevel van den Lt. Gen. *Cort-Heiligers* rukten van Heusden voorwaarts tot Sonhoven. Te gelijker tijd formeerde ik een sterk korps tusschen Diest, Halen, Herck en Beerenbroek, houdende ik de stad Diest bezet door de tweede brigade der 1ste divisie onder den generaal-majoor *Favauge*. Dit korps was zamengesteld uit de derde divisie (generaal *Meyer*) staande te Herck en Beerenbroek, en vergezeld door de brigade ligte kavallerie onder bevel van den Generaal-majoor *Boreel*; te Halen de eerste brigade der eerste divisie, onder bevel van den generaal-majoor *Schuurmans*, waarbij zich de luitenant-generaal *van Geen* bevond; de brigade kurassiers, onder bevel van den generaal-majoor *Post*, en vier batterijen artillerie in reserve ondersteunden deze brigade infanterie. Het was mijne bedoeling, om met dit korps *Daine* door kracht van wapenen te noodzaken, zijne stellingen voor, in en om Hasselt te verlaten. Ik zelf bevond mij, met mijnen beminden Broeder Prins *Frederik*, en den staf van het hoofdkwartier, aan het hoofd der derde divisie. Het alzoo zamengestelde korps zette zijne bewegingen voorwaarts, op den grooten weg van Diest naar Hasselt. Intusschen had ik aan de tweede divisie, onder den Hertog *van Saxen-Weimar*, het bevel gegeven, om uit St. Truijen voor het oogenblik op te breken, en zich voorwaarts te bewegen op Hasselt, ten einde het korps van *Daine* aan den kant van St. Truijen en Tongeren te omsingelen. Ik had reden, om te gelooven, dat de *Armée de la Meuse* ons te Hasselt wilde afwachten, of misschien zelfs ons in de rigting van Diest aanvallen. Mijne meening rustte hierop, dat de stellingen van Sonhoven en het dorp Houthalen nog laat in den vorigen avond (7 Augustus) door die armee bezet waren, en de ligte kavallerie onder bevel van den generaal-majoor *Boreel*, die de dorpen Kerpmt, Herckenrode en ommestreken in hield nog dienzelfden vorigen avond door eenen sterke verkenning, van Hasselt komende, was aangetast geworden, en zelfs genoodzaakt, zich achter de eerste brigade der derde divisie te Beerenbroek terug te trekken. Het terrein, waar de brigade kavallerie stond, was te veel met heggen en struiken bezet om iets te kunnen uitvoeren. De infanterie van gemelde eerste brigade der 3de divisie, onder bevel van den kolonel *Stocker*, dreef de verkenning onmiddellijk terug tot Kerpmt, waarop zij weder naar Curingen terug trok. In en achter dit dorp trof ik heden morgen den vijand aan. Ik liet het dorp aanstonds door het korps Leijdsche jagers en de korpsen Noord-Hollandsche en Groninger jagers *en tirailleur* aantasten. Hierop scheen het als of uit het dorp een aanval op ons zou bewerkstelligd worden, waarom ik genoodzaakt werd eenige bataillons te deploijeren en eene positie te nemen regts en links van den weg, dien wij vervorderden. Mijn regtervleugel steunde op het bosch van Steewoort, hetwelk door een der bataillons der 1ste brigade 3de divisie bezet werd. De linkervleugel werd gedekt door het dorp Herckenrode; ook dit dorp deed ik tevens sterk bezetten.

Tusschen de gedeploijeerde bataillons stond de batterij veld-artillerie, en op mijn regtervleugel tusschen het bosch en de bezetting van hetzelve stonden 2 stukken rijdende artillerie. De vertooning van zoo groot een aantal troepen was de waarschijnlijke oorzaak, waarom de vijand van zijne voorwaartsche beweging afzag. Ik hervatte derhalve mijne voorwaartsche beweging met de troepen, die in vermelde slagorde stonden. De korpsen vrijwillige jagers ageerden steeds *en tirailleur*. Bij ons naderen van het dorp ontruimde de vijand het onmiddelijk. Wij trokken er om en door heen, en namen eene stelling op de hoogten van de andere zijde van het dorp en in het gezigt van Hasselt.

Ik zond mijnen adjudant, den luitenant-kolonel *van Tuyll* als parlementair naar de stad, om de militaire bezetting, zoo wel als de ingezetenen te waarschuwen, dat, indien men de poorten niet terstond voor mij ontsloot, en, tegen mijn bevel aan, zich durfde verdedigen, ik hen verantwoordelijk stelde voor de treurige gevolgen, die het innemen der stad door kracht van wapenen naar zich zoude slepen. Spoedig keerde de overste *van Tuyll* terug met het berigt, dat de bezetting zoo wel als het geheele korps van *Daine* zich op Tongeren terug trok en de achterhoede van hetzelve op hetzelfde oogenblik de stad had verlaten. Hij meldde mij tevens, dat de Burgemeester en Wethouderen mij te gemoet kwamen, om veiligheid voor hunne stad van mij af te smeeken. Ik beloofde ze.

Nu besloot ik de achterhoede van het vijandelijk korps terstond te vervolgen, en zoo mogelijk aan te tasten. Ten dien einde bevai ik den generaal-majoor *Boreel* met zijne brigade en eene halve batterij rijdende artillerie de stad op een draf door te trekken en op den weg van Tongeren den vijand te vervolgen.

De generaal trof hem al dadelijk buiten de stad aan; deed herhaalde aanvallen, en bragt met zijne kavallerie en de artillerie hem geen gering verlies toe. Er ontstond weldra groote verwarring. De vijand vlugtte van alle zijden. Wij vervolgden hem tot aan den anderen kant van het dorp Wimmertinghen. Deze aanval van den generaal *Boreel* had vooreerst ten gevolge, dat wij drie zesponds kanonnen en twee houwitsers en zeven caissons voor kanon en houwitsers veroverden; een aantal van omtrent 100 gevangenen van alle wapenen maakten, en tevens veel kavalerie- en treinpaarden in onze handen vielen, gelijk ook vele wagens, met equipement-stukken, uit het magazijn van Hasselt, beladen.

De deroute, hier aan den vijand toegebragt, had daarenboven nog dit andere gelukkige gevolg, dat de vijand, een gedeelte van den straatweg op Tongeren verlaten hebbende, door dwarswegen heen zocht te ontkomen, en de Hertog *van Saxen-Weimar* gelegenheid vond op zijnen togt van St. Truijen naar Hasselt nog een getal van 200 gevangenen te maken, waaronder 3 officieren.

Mijn hoofdkwartier is op dit oogenblik nog te Curingen; morgen zal het te Hasselt gevestigd zijn. De stad is intusschen bezet door de 1ste brigade der 3de divisie, met welke de luitenant-generaal *Meijer* er zijn hoofdkwartier geplaatst heeft.

De Hertog *van Saxen-Weimar* zal morgen weder St. Truijen met de eene en Looz met de andere brigade onder zijn bevel gaan bezetten.

De brigade, die Diest bezet, zal zich morgen weder aan mij aansluiten, en Halen en Herck bezetten, latende alleenlijk eene sterke bezetting te Diest achter. De luitenant-generaal *Cort-Heiligers* staat te Sonhoven en ommestreken.

Het is mij ten hoogsten aangenaam, om de troepen, onder mijn bevel, in de gunst van Uwe Majesteit aan te bevelen.

Ik kan hunnen moed en hunnen ijver niet genoeg prijzen.

De Opperbevelhebber van het leger,
WILLEM, *Prins van Oranje*.

Heden heeft Z. E. de minister van buitenlandsche zaken aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal in committé een brief van de conferentie medegedeeld van den 5, hoofdzakelijk inhoudende, dat de leden uit Z. E. brief van den 1 dezer niet hadden verstaan, dat Z. M. de vijandelijkheden tegen de Belgen zoude hervatten; — dat zij, in het belang van Europa, elkander een wapenstilstand tusschen Belgie en Holland hadden toegezegd; — dat zij, Z. E. daaraan herinnerende, niet twijfelden, of Z. E. zoude bij Z. M. bewerken, dat de vijandelijkheden werden gestaakt, en de troepen in hunne vorige positie terugkeerden. — De minister heeft den 8 daarop geantwoord, dat uit zijnen brief van den 1 Augustus het hervatten der vijandelijkheden zeer duidelijk is op te maken geweest; — dat deze vijandelijkheden geen ander doel hadden, dan om Belgie te dwingen, om toe te treden tot de voorwaarden van scheiding, vervat in het annexe A van het 12de protocol, gelijk de conferentie zelve verklaard had, dat zij dit dwangmiddel zoude aanwenden, en Z. M. de Koning zich hetzelve steeds had voorbehouden; — dat deze zaak alleen Belgie en Holland betrof, en dat het te denken was, dat een bepaald tractaat eerlang een einde zoude maken aan de krijgsverrigtingen, maar dat „daar het er op aankwam, om het bestaan van Holland te redden en te verzekeren, Z. M., als constitutionele Monarch, en regerende over een vrij volk, geenen anderen weg konde volgen, dan een zoodanigen, welke beantwoordde aan den wensch der natie, en ook geheiligd was geworden door de eenstemmige goedkeuring van de beide kamers der vertegenwoordiging."

Verder heeft Z. E. te kennen gegeven, dat hij in den namiddag van den 8 berigt had bekomen: „dat Belgie bijstand had verlangd van Frankrijk; — dat Frankrijk dien zoude verleenen, bijaldien Belgie denzelven noodig had tot afwering van een aanval, en dat, indien het Nederlandsche leger niet dadelijk terug trok binnen de lijn van de wapenschorsing, hetzelve een Fransch leger te bestrijden zoude hebben, en de Fransche zaakgelastigde 's Gravenhage zoude verlaten; — dat de conferentie had toegestemd in de eventuêle hulp van een Fransch leger, en in het aanbod eener Engelsche vloot; — en dat het Fransche leger het gebied van Noord-Nederland niet zoude betreden."

De minister verklaarde, dat ook deze uitkomst, ofschoon als de minst waarschijnlijke beschouwd, bij het opnemen van de wapenen, berekend was geworden, en dat de regering zich naar dezelve zoude regelen. De wapenen in handen te houden tegen de *overmagt* der Mogendheden, in conferentie te Londen vereenigd, zoude doelloos zijn, en derhalve zoude, bijaldien een Fransch leger in Belgie mogt rukken, het Nederlandsche op ons oud grondgebied terug trekken: „Doch ook bij deze uitkomst (dus besloot de minister) *zullen de geschiedenis en het onpartijdige nageslacht getuigen, dat, te midden van het ontzenuwd Europa, Nederland, zich eendragtig aansluitende aan het hoofd van den Staat, zijnen alouden roem in het verdedigen van zijne regten heeft gehandhaafd; — niet heeft geaarzeld vrij te spreken en vrij te handelen; — dat het, in de neteligste omstandigheden, eene der groothartigste daden heeft bestaan, waarvan de jaarboeken gewagen, en eenen landaard, welke eene dubbele bevolking telt van de zijne, in weinige dagen heeft weten te dwingen tot het laten varen van alle hoop op redding, door eigene middelen.*" [Men meent, dat Z. M. gezant in Frankrijk is te kennen gegeven, dat den Prins *van Oranje* last is gezonden, om de vijandelijkheden te staken; — om met den *Franschen* maarschalk *Gérard*, die zich in Brussel moet bevinden, eene briefwisseling aan te knoopen, en, bij het binnenrukken van een Fransch leger in Belgie, in de vorige positien terug te trekken.]

Er liepen gisteren allerlei geruchten. Men verhaalde, dat de goederen van den Franschen zaakgelastigde gepakt stonden, en hij slechts een antwoord op het door zijn hof voorgestelde *ultimatum* afwachtte, ten einde, wanneer zulks niet voldoende was, terstond deze residentie te verlaten. Zeker is het, dat die zaakgelastigde zich tot op dit oogenblik nog binnen deze residentie bevindt. Men voegde er nog bij, dat het antwoord des Konings aan genoemden heer *de Rochefaucault* is gegeven, en hierin zou bestaan, dat, zoodra het Fransche leger, *in naam der vijf Mogendheden*, Belgisch grondgebied zou betreden hebben, het Nederlandsche leger binnen deszelfs grenzen zou terug trekken. Inmiddels verneemt men, dat een courier van den Franschen

[illegible] uit Parijs vertrokken is, en dat de heer *van der Horst*, officier bij den algemeenen staf, gisteren morgen, met geheime bevelen naar ons leger is gezonden.

Men verneemt, dat de pastoor *Bakkers* en de burgemeester van Putten in verzekerde bewaring zijn gesteld en naar Bergen-op-Zoom opgevoerd, als verdacht van verstandhouding met den vijand en misleiding wegens deszelfs standplaatsen, bij gelegenheid van den voorwaartschen marsch onzer troepen uit Bergen-op-Zoom.

De Oostenrijksche ambassadeur te Parijs heeft de vaandels terug gevorderd, welke onlangs in de kamer der pairs zijn ten toon gesteld.

AMSTERDAM, *den 12 Augustus.* Met het fregat *de Rupel*, onlangs te Texel binnengeloopen, zijn berigten van Java ontvangen, tot den 17 Maart jl. Al onze bezittingen genoten toen eene gewenschte rust, en het liet zich aanzien, dat de maatregelen van den gouverneur-generaal *van den Bosch*, eerlang eene groote vermeerdering van producten aan den handel zouden schenken. De finantien waren in eenen goeden staat en *de Rupel* heeft remises medegebragt voor een beloop van *f* 300,000. De krijgsmagt was op eenen geduchten voet georganiseerd. Twee Belgen, de heeren *Louis* en *van Kerkhoven*, hadden in gesprekken hunne goedkeuring betuigd van de beginselen der Belgische revolutie, doch waren dadelijk door onzen wakkeren gouverneur-generaal in verzekerde bewaring genomen.

Nopens den staat van zaken in Antwerpen wordt van eene officiele zijde gemeld, dat de Fransche generaal *Belliard*, den 4den in die stad gekomen zijnde, den generaal *Chassé* heeft verzocht dezelve te sparen, en dat de laatste hem heeft geantwoord, dat zulks van de omstandigheden van den oorlog zoude afhangen, doch dat de stad niet ligtvaardig zoude worden beschoten. Daarop heeft de generaal *Belliard* den 5den den Nederlandschen bevelhebber, uit naam van den Koning der Franschen, verklaard, dat *Frankrijk Antwerpen in zijne bescherming nam.* Den 6den heeft de generaal *Chassé* geantwoord, dat hij, deswegens nadere bevelen moetende vragen, eene wapenstilstand wilde sluiten, opzegbaar vier en twintig uren te voren, en onder voorwaarde, dat noch tegen het kasteel, noch tegen de vloot vijandelijkheden zouden worden gepleegd. Den 8sten heeft de generaal *Chassé* den generaal *Belliard* doen weten, dat de aangegane overeenkomst door zijne regering *niet* was goedgekeurd; — dat de krijg moest worden beschouwd als eene zaak tusschen Holland en Belgie, ten einde billijke voorwaarden van scheiding te erlangen, waardoor de goede verstandhouding van Holland met Frankrijk in geenen deele konde worden gestoord; — dat voor het overige Z. M. de Koning der Nederlanden geenszins het ongeluk wilde van Antwerpen, en dat het zijne bedoeling was, dat het alleen van de kansen des oorlogs, en de daar uit voortspruitende omstandigheden, en van een aanval, zoude afhangen, of men Antwerpen de rampen van den krijg zoude doen gevoelen.

Gelijktijdig heeft de generaal *Chassé* den Belgischen bevelhebber *de Tabor* de wapenschorsing opgezegd tegen den 9den des avonds, echter met de verklaring, dat Antwerpen de rampen des oorlogs niet zoude ondervinden, indien van het plegen van vijandelijkheid uit de stad, of indien de loop der oorlogs-gebeurtenissen zulks noodzakelijk mogt maken.

NIJMEGEN, *den 12 Augustus.* Tot eere onzer natie, moge het volgende voorval der vergetelheid ontrukt worden: „ Na den zegevierenden intogt onzer troepen te Beeringen, ontstond er, welligt ten gevolge van vroeger kanonvuur, brand in die plaats, welke in een oogenblik dermate toenam, dat 8 à 10 huizen eene prooi der vlammen werden. Ongetwijfeld ware het geheele dorp in assche verkeerd, zoo niet Nederlandsche weldenkendheid, in deze vijandige plaats ware binnengetreden. Onze schutterij en soldaten beijverden zich gezamenlijk, met het beste gevolg, om den voortgang der vlammen te stuiten, en toonden daardoor, dat men zich door wel te doen, het edelst op zijne vijanden wreekt. Geroerd was de geheele bevolking, maar vooral waren dit de bewoners der afgebrande huizen, toen zij vernamen dat onder de troepen eene collecte gedaan werd, die dadelijk eene som van *f* 200 opbragt, welke, hoe gering die ook ware, tot herstelling van het verlies, de dubbelde waarde had, wijl zij spoedig en ter regter tijd in handen van den pastoor werd gesteld, die daarvan het gewenschte gebruik maakte.

LEEUWARDEN, *den 15 Augustus.* Door Z. M. is op den 7 dezer een besluit genomen tot toelichting van dat van 30 November 1830, omtrent het stellen van plaatsvervangers bij de mobiele schutterijen.

Bij Koninklijk besluit van den 6 dezer is bepaald, dat de tractementen der volgende ambtenaren wel minder, doch niet meer dan de hierna gemelde sommen zullen mogen bedragen:

Secretaris-generaal van een departement van algemeen bestuur *f* 4000. Administrateur bij dito *f* 3500. Secretaris van den raad van state, Griffier van de 1 en 2 kamer der staten-generaal, alsmede de Griffier van de staats-secretarie *f* 3500. Secretaris van een departement van algemeen bestuur, of generale directie *f* 3000. Referendarissen van de 1 klasse bij den raad van state, en Referendarissen bij de departementen van algemeen bestuur *f* 2500. Referendaris van de 2 klasse bij den raad van state *f* 1500. Commisen van staat *f* 1000. Commisen bij de departementen van algemeen bestuur, collegiën en administratiën *f* 2000 Adj. commisen *f* 1500.

H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje* heeft ter dispositie van den chirurgijnmajoor *Fruijt*, te Middelburg, eene aanzienlijke som gelds gesteld, tot aankoop van verkwikkingen voor onze gewonde krijgslieden.

Ten einde Z. M. daarvan onderrigt zoude worden, zijn de plaatselijke besturen uitgenoodigd, spoedig bij de provinciale besturen in te leveren de opgaven van de bijdragen, welke de ingezetenen nog zouden willen doen ten nutte van de verdedigers van Oud-Nederland, en meer bijzonder ten behoeve der zieken en gekwetsten onder dezelve.

Uit 's Gravenhage wordt gemeld, dat door Z. M. den Koning, aan Z. K. H. den Prins *van Oranje*, bevel is gezonden, niet eerder tot de grenzen terug te trekken, alvorens een Fransch leger zich vijandig tegen over onze troepen gesteld had; de aanleiding tot dit bevel is geweest, dat Frankrijk een leger en Engeland eene vloot, ten dienste van de Londensche Conferentie, tot onderstand van Belgie hebben aangeboden, welk aanbod door haar is aangenomen.

Een particuliere brief uit Hasselt, in welker omtrek de nederlaag van het korps van *Daine* heeft plaats gehad, bevestigt de van alle zijden ontvangene berigten van het belangrijk aandeel hetwelk het *tweede bataillon eerste afdeeling Vriesche landelijke Schutterij, onder bevel van den majoor J. C. F. Kirchner*, aan die affaire heeft gehad; de generaal *Cort-Heiligers* betuigde na den slag, dat gedurende den ganschen dag alle korpsen zich uitmuntend hadden gedragen, maar genoemd bataillon had uitgemunt door deszelfs onversaagde moed en standvastigheid, en bekende gaarne, dat aan de Vriezen en twee bataillons Overijsselsche Schutterij, de behaalde overwinning grootendeels was toe te schrijven. Gedachte drie bataillons hebben bij deze gelegenheid 7 stukken kanon met de bajonet op den vijand veroverd. — Het bataillon van den majoor *Kirchner* op dien merkwaardigen dag, steeds op de meest bedreigde punten geageerd hebbende, was het verlies aan manschappen grooter als van de overige korpsen.

Het 2de bataillon 2de afdeeling, onder bevel van den luitenant kolonel *T. Tjallingii, Pz.*, heeft op den 7 dezer mede eene ontmoeting met de Belgen gehad, welke spoedig met verlies van eenige dooden en gekwetsten zijn uiteen gejaagd.

(*De opgaven omtrent de namen der gesneuvelden en gewonden, zoo mede ten aanzien van het getal, zijn zoo onzeker en uiteenloopende, dat wij ons onthouden hieromtrent opgave te doen, tot dat wij in het zekere hiervan zijn onderrigt.*)

Van het korps vrijwillige jagers Leijdsche studenten, hetwelk zich zoo roemrijk in de jongste affaires bij Hasselt gedragen heeft, heeft men het aangenaam berigt, dat niemand derzelven bij die gelegenheid gesneuveld of zelfs gekwetst is.

De Londensche conferentie maakt zich ongeruster over de Franschen, dan over de Hollanders, *en het is in een nieuw protocol bepaald*, dat de Franschen dadelijk naar hun rijk zullen wederkeeren, zoodra de Hollanders op hun grondgebied zullen terug gegaan zijn, en dat zij noch Holland, noch de citadel van Antwerpen, noch Maastricht zullen aanvallen. Beide partijen (de Hollanders en de Belgen) zijn ernstig aangemaand, om te Londen wegens een verdrag te onderhandelen, onder medewerking van de vijf Mogendheden, op de voorwaarden, welke *Holland reeds heeft aangenomen*, doch Belgie tot hiertoe geweigerd heeft.

Men meldt uit Vlissingen, van den 9 dezer, dat het linieschip *de Zeeuw* dien morgen bevel had bekomen, om naar Antwerpen op te zeilen. Twee zware stoombooten hebben het schip op sleeptouw genomen, ten 1 ure van dien dag, heeft men de zeilen uitgestoken en al zeer spoedig was hetzelve uit het gezigt der stad verdwenen.

De Londensche conferentie schijnt genegen te zijn, ons het voorregt toe te kennen, om onze militaire magt op ONS EIGEN GRONDGEBIED te mogen gebruiken.

ROTTERDAM, *den 11 Augustus. Des avonds ten 6 ure.*

Over het algemeen is de vijandelijke gezindheid van Engeland omtrent ons rijk, merkelijk verminderd, sedert het bevel tot het inrukken der Fransche troepen in Belgie, bekend is geworden; men wil echter aldaar dezen intogt nog niet als eene oorlogzuchtige daad aanmerken, en men hoopt, dat wordende de zaken eindelijk vereffend, de Franschen Belgie weder ontruimen zullen, tot bewijs hiervan haalt men het voorbeeld van den Franschen inval in Spanje in 1825 aan, doch ter beurse meent men te weten, dat Frankrijk hoogst belust om eene zoo sterke voormuur van vestingen te bezetten, en dezelve nu zoo kosteloos en gemakkelijk in handen krijgende, die niet dan met verbazende opofferingen, als zij dit dan nog doen zullen ontruimen.

Geruchten hier ter beurse verspreid melden, dat de generaal *Belliard* onverrigter zake bij Z. M. den Koning is geweest, daar het Hoogstdenzelve zou behaagd hebben den generaal te berigten dat Z. M. niet kon toetreden in de voorgestelde wapenstilstand, maar integendeel stellig besloten had het lot der wapenen te doen beslissen, welke dan ook de uitkomst mogt wezen.

Van den 12. [illegible] is heden naar 's Hage gepasseerd.

MAASTRICHT, *den 5 Augustus.* In den vroegen morgen is andermaal eene [illegible] kolonne, onder bevel van den generaal-majoor *van Boecop*, uit een bataillon 13de [illegible] deeling infanterie, eene halve batterij veld-artillerie en een eskadron kurassiers [illegible] no. 1, ondersteund door een detachement kurassiers, eene mobiele kolonne onder den kapitein *Duycker*, en eene sectie veld artillerie bestaande, naar Tongeren gerukt. Op een half uur aftands ontmoetten zij aldaar eenen vijandelijken voorpost, die dadelijk teruggedreven werd. Alvorens echter verder voort te rukken moest het dorp Riemper, dat sterk bezet was, gewonnen worden, hetwelk ook na een vrij hevig tirailleur vuur gelukte. Inmiddels rukte onze majoor *Aarts* met 3 stukken geschut door ruiterij en voetvolk gedekt voorwaarts en stelden zich in batterij. Hun welgerigt vuur verdreef spoedig den vijand en noodzaakte de vijandelijke artillerie na slechts *zes* schoten gedaan te hebben in allerijl terug te trekken zoo dat men van haar niets meer ontwaarde. De ruiterij kon op de ongelijke grond niet werken.

BREDA, *den 12 Augustus.* In den avond van den 9 dezer (Dingsdag) kwam in het hoofdkwartier onzer Prinsen de bekende baron *d' Hoogvorst*, opperbevelhebber der Belgische burgerwacht, aan, met last van *Leopold*, om een wapenstilstand te verzoeken. Reeds vroeger hadden twee Belgische hoofd-officieren, met hetzelfde doel, zich aan ons hoofdkwartier vervoegd. Welk antwoord hun gegeven is, is niet bekend; doch alle drie zijn zeer spoedig afgetrokken.

EINDHOVEN, *den 8 Augustus.* Het gevecht bij Houthalen en Sonhoven is van veel belang geweest en ernstiger dan wij vroeger dachten. De divisie van den generaal *Cort-Heiligers* heeft aldaar met het leger van de Maas slaags geweest, wordende aan beide zijden gedurende *tien* uren gestreden, zonder vooruit te komen. Driemaal werd Sonhoven door onze brave schutterij met den stormpas aangevallen tot dat gisteren avond laat *Daine* zijne geheele magt ontwikkelde en onze dapperen trachtte te omringen. Men retireerde om zich met de reserve te concentreren. Het gevecht werd door den luitenant-kolonel *Luden*, aan den luitenant-generaal *Meijer* bekend gemaakt, en, ofschoon zijn paard struikelde en daardoor zijn linker arm op twee plaatsen brak, echter voortrende, om zijnen last te volbrengen. De generaal *Meijer* zond hierop 600 man huzaren tot versterking, die, in vereeniging met de schutterij, den volgenden morgen niet alleen alles hernamen, maar den vijand tot Hasselt verjoegen.

DIEST, *den 8 Augustus.* Dezen namiddag zijn alhier een aantal zieken en gekwetsten van Hasselt binnengebragt; — men kan zich met geene mogelijkheid een denkbeeld vormen van de uitnemende liefde, welke de geneesheeren, katholijke geestelijken en vooral de zoogenaamde *zusters van weldadigheid* onze verminkte dapperen bewijzen.

Onder de gekwetsten, die hier zijn aangebragt, bevinden zich de kolonel *van Balferen*, van het 6 regiment huzaren, benevens drie officieren van de 13 afdeeling en 1 luitenant van evengenoemd regiment. Geen hunner is doodelijk gewond.

Dezelfde roem welken alle onze dapperen verwerven, komt in het bijzonder ook de *Vriesche* Schutterij toe, die gisteren bij Hasselt, even zeer als heden, met eenen leeuwenmoed heeft gevochten, waarbij niets te vergelijken is, volgens getuigenis van den generaal *Cort Heiligers* zelf, afgelegd aan een der Aides-de-Camp des Konings, die heden avond alhier is aangekomen.

De Hertog van *Saxen-Weimar*, hier binnen komende, heeft terstond de *Orangisten-Societeit*, die sedert de onlusten gesloten was, weder doen openen, en de *Belgische Klub* gesloten. Zijne Doorluchtige Hoogheid moet hebben gezegd, bij gelegenheid, dat men voor de troepen buiten het tarief betaling voor leverancie vorderde: „ *mes chers, mon cousin* Leopold *le payera.*"

AARDENBURG, *den 6 Augustus.* Gisteren is hier weder in den omtrek den geheelen dag gevochten; des morgens vroeg begon men op St. Kruis, aan de Schans, en op den weg naar Maldeghem. Van St. Kruis zijn de Belgen weder tot St. Margriet verjaagd; men heeft den vijand zijne gekwetsten op de geweren zien wegdragen, en men heeft nog een gesneuvelde in het bosch gevonden; van de onzen is alleen een soldaat aan het oor gekwetst. Op de andere punten is de vijand insgelijks verjaagd. Heden heeft men weder op Eede en aan de Schans aan het kloppen geweest. Men spreekt van het onder water zetten van Wester-Eede.

GEND, *den 4 Augustus.* Heden vertrekken 6000 schutters naar het leger, zij zijn vol geestdrift en verlangen zich met de Hollanders te meten.

Bij Welden heeft gisteren morgen een gevecht plaats gehad, wij hebben eenen doode en verscheidene gekwetsten; het verlies van den vijand is veel talrijker.

Een der aanzienlijkste kooplieden is gisteren gearresteerd wegens oproerige gesprekken gehouden te hebben.

De generaal *de Mahieu, oud gepensioneerd luitt.-kolonel, voorheen plaats kommandant te* Naarden, komt van de voorposten terug, alwaar *Wauthier* deszelfs kommando heeft overgenomen; die officier verklaart dat er geen mogelijkheid bestaat, om den Kapitalen Dam te hernemen; het fort St. Marie is door de Hollanders ingenomen; dezen nacht vertrekt de generaal naar Colo, hetwelk in vlammen en onder water staat, alhier komen vele familien uit Antwerpen vlugten.

LUIK, *den 10 Augustus.* De Fransche armee is over de grenzen getrokken. Heden zal de voorhoede te Namen wezen.

Berigten uit namen van den 9 Augustus: De Franschen trekken heden ten getale van 15000 man binnen Mons en binnen Charleroi met 10,000 man. Door eene duif uit Liven, (dorp tusschen Ardennes en Namen) heeft men berigt dat de Franschen reeds daar zijn. De voorhoede van de Fransche armee wordt heden avond reeds te Luik verwacht; er liggen te Namen schuiten gereed om ze over water te vervoeren.

Onder het afdrukken dezes ontvangen wij de navolgende belangrijke Legerberigten.

'S GRAVENHAGE, *den 14 Augustus.*

Aan den KONING.

Hoofdkwartier ST. TRUIJEN, den 10 Augustus 1831.

Ik heb de eer Uwe Majesteit te berigten, dat ik gisteren mijn hoofdkwartier te Hasselt vestigde, en het voornemen had, om heden tegen Tongeren voort te rukken, en den vijand te noodzaken, om terug te trekken op Luik; toen de majoor *Roloff* mij de verrassende tijding bragt van het bezetten van Tongeren door den generaal *van Boecop*, met een gedeelte van de bezetting van Maastricht, uit infanterie, kavallerie en artillerie zamengesteld. Ik had genoemden majoor juist den 8 dezer naar Maastricht gezonden, om den luitenant-generaal *Dibbetz* van het innemen van Hasselt en onze behaalde voordeelen kennis te geven, en hem tevens uit te noodigen, om den volgenden dag, den 9 dezer, eenen uitval op Tongeren te doen. De generaal *Daine* was reeds daags te voren, den 8 dezer, tot op Luik teruggetrokken. Het korps onder zijn bevel schijnt zich toen bijna geheel ontbonden te hebben; weggeworpene wapenen en militaire kleedingstukken hadden den weg en het veld bedekt, en de vlugtelingen doolden allerwege om; slechts een klein gedeelte bereikte Luik. Ten gevolge van deze gebeurtenis heb ik besloten, om op Leuven te naderen. De tweede divisie zond ik daarom reeds heden van St. Truijen voorwaarts naar Thienen.

De derde divisie bezet St. Truijen.

De eerste divisie vereenigt zich weder te Diest.

De generaal *Cort-Heiligers* bezet Hasselt.

De ligte kavallerie, onder bevel van den generaal *Boreel*, staat tusschen St. Truijen en Thienen.

De brigade zware kavallerie, onder den generaal *Post*, en de batterijen reserve-artillerie bezetten Looz.

Mijn hoofdkwartier heb ik alhier te St. Truijen gevestigd.

De Opperbevelhebber van het leger,
WILLEM, *Prins van Oranje.*

Aan den KONING.

Hoofdkwartier THIENEN, den 11 Augustus 1831.

Ik heb de eer Uwe Majesteit te berigten, dat ik heden mijn hoofdkwartier te Thienen heb gevestigd, welke plaats door de tweede brigade, 3de divisie, bezet is. De 1ste brigade, 3de divisie, bezet Cumptich, en heeft eene sterke voorhoede te Bautersem.

De 2de divisie staat te Bossut en omstreken, en houdt het oog op de straatwegen van Namen en van Wavre naar Leuven.

De eerste divisie staat op mijn regter vleugel, en bezet St, Joris Winghe en omstreken. Deze vereeniging van de krachten des legers heeft tot oogmerk, om morgen eenen aanval op Leuven te beproeven.

In het dorp Bautersem is de voorhoede met den vijand handgemeen geweest. Het gevecht was op zich zelf niet veel beduidend; doch het deed ons het verlies betreuren van den luitenant-kolonel *Valkenburg*, die de Groningsche jagers kommandeerde. Hij stierf aldaar eenen roemrijken dood.

De Opperbevelhebber van het leger,
WILLEM, *Prins van Oranje.*

De majoor *van Omphal*, heden uit het hoofdkwartier van Z. K. H. den Prins *van Oranje* alhier aangekomen, heeft de gewigtige en heuglijke tijding overgebragt: dat Zijner Majesteits leger op den 12 nabij Leuven slag heeft geleverd aan het Belgische, aangevoerd door Prins *Leopold van Saksen-Koburg*, en onder hem door den generaal *de Tiecken de Terhoven* — en over hetzelve heeft gezegevierd, met het gevolg, dat de stad Leuven aan Z. K. H. is overgegaan bij de kapitulatie, welke wij hieronder laten volgen.

Prins *Leopold* heeft naar Mechelen moeten vlugten, dewijl de weg naar Brussel hem door de 2de divisie onder bevel van Z. H. den Hertog *Bernard van Saksen-Weimar* was afgesneden.

Het schriftelijk rapport over de bijzonderheden van deze roemrijke overwinning wordt te gemoet gezien, en zal ten spoedigste worden medegedeeld.

[illegible] van vijandelijkheden tusschen *Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje, en den Chef van den Generalen Staf*, ad interim.

Art. 1. De stad Leuven zal morgen, den 13 Augustus, op den middag, door de Belgische troepen ontruimd en overgegeven worden aan de troepen onder de bevelen van Z. K. H. den Prins van Oranje.

Art. 2. De poorten der stad en voornaamste posten zullen, morgen, vóór het middaguur, door de wachten der Belgische troepen aan wachten der Hollandsche troepen worden overgegeven.

Art. 3. De vijandelijkheden zullen van dit oogenblik af, tot morgen den 13 Augustus, ten twaalf ure des middags, geschorst worden,

Op last van Z. K. H. den Prins van Oranje, de Luitenant-Generaal, Chef van den Generalen Staf,

(*Geteekend*) BARON DE CONSTANT DE REBECQUE.

Aangenomen door den Brigade-generaal, Chef van den Generalen Staf *ad interim.*

(*Geteekend*) A. GOBLET.

Pellenberg bij Leuven, den 12 Augustus 1831.

Ik stel mij ten waarborg, dat de Prins *van Oranje* zijn woord gegeven heeft, dat de Belgische troepen de stad kunnen ontruimen, met wapenen, goederen en al het materieel. De Kolonel, Aide-de-camp van Z. K. H. den Prins *van Oranje*,

(*Get.*) Graaf VAN STIRUM.

MENGELWERK.

BEMOEDIGING.

Met God en een gerust geweten zijn wij den strijd begonnen. Negen maanden lang werd ons geduld uitgerekt en wij bleven kalm en bedaard op den eindelijken uitslag wachten. — Maar tot behoud des vredes in Europa moesten wij ter wille van eene woeste en ondankbare bevolking geld en grondgebied weggeven, het wezen van ons Volksbestaan verliezen, de eer, de regten en het welzijn van Noord-Nederland ten offer brengen, om aldus voor ons eenen schadelijken en schandelijken vrede te koopen; een vrede die het Staats-bankroet, de berooving onzer natuurlijke grenzen, en alzoo de slooping van den dierbren geboortegrond ten gevolge zoude hebben. Dit was der Scheidslieden laatste arbeid, de onregtvaardige eisch der Mogendheden. Het Koninklijk Manifest kondigde eene weigering aan, overeenkomstig de hoog-vorstelijke waardigheid en den wil der Natie.

Te gelijk met de uitvaardiging van dit Protest werd de vijand aangevallen om zijnen euvelmoed te beteugelen, en hem tot billijkheid te dwingen: schrik en vrees werden alom verspreid, en de eerste aanval met geluk en voorspoed bekroond. — Regtvaardig is onze zaak, onschuldig worden wij vernederd, schandelijk miskend en onverdiend in den worstelstrijd gewikkeld: Doch met mannenmoed, vertrouwen op God en een gerust geweten togen allen ten strijde, en de juichende mare der koene dapperheid vloog door al de gewesten heen. Wij boden, zoo lang getergd, nu het hoofd aan, dat veel talrijker en zich noemend dapper Volk, door hetwelk wij als de lafste Natie der aarde zijn uitgekreten: zijn benaauwde Koning roept, eer zelfs nog het spits wordt aangeboden: „ Frankrijk! Engeland! Helpt uwe Bondgenooten, uwe Boezemvrienden, uwe Kweekelingen!" — Welk eene zelfvoldoening voor onze hoog te roemen krijgers, die huis en haard, vriend en maag, Vrouw en Kroost verlieten, tot behoud van het Vaderland; — die reeds pal stonden in den strijd, en wier bloed reeds stroomde ter bezegeling van het heilig verbond tusschen den besten Vorst en het grootmoedig Volk. — Waarlijk wij mogen ons met gepaste eigenliefde en waardigheid beroepen op het edel karakter en het grootsch bestaan onzer Natie: zonder hoogmoed, maar met fierheid mogen wij aan gansch Europa toonen, wat een Volk vermag als het deugd en orde en trouw bemint.

Welk eene bemoediging voor Echtgenooten, Ouders, Bloedverwanten en Vrienden van allen, die den gehaatten Belg moesten bestrijden. Niet op een roekeloos bevel van een heerschzuchtig dwingeland, wien duizend menschenlevens geen luttel waarde hebben; — maar uit vrijen wil, uit pligtbesef en innige overtuiging van de regtvaardigheid der heiligste zaak volgen zij moedig, rustig en vol vurigen geestdrift, de roepstem van hunnen menschlievenden Koning, en de bevelen van WILLEM en FREDERIK van Oranje. — De oorlogskans toch was wisselvallig voor een ieder, maar Wij stelden er tegen over het getrouw geleide eener beschermende Voorzienigheid, die alles ten beste keert en duizend gevaren afwend van des strijders hoofd. — Welk een genot kan er opwegen tegen het gelukkig behoud en den wederkeer van een' *dapperen* Echtgenoot, Broeder, Zoon of Vriend, wien de Koning en de Natie als een regtschapen Nederlander huldigt en eerbiedigt. Die eere, dit genoegen valt ook U, getrouwe Friezen ruim te beurt.

Dus welgemoed door de dapperheid en trouw der onzen heeft men zich in gansch Nederland op 's Vorsten voorschrift en op oudvaderlijke wijs, in geloof en hope, op den bededag vereenigd, om tot behoud des Lands den zegen over de regtvaardigheid onzer zaak en eene spoedige uitkomst af te smeken: ook hierin heeft het verkropte hart bemoediging gevonden.

Wat ook de besluiten en handelingen der Mogendheden zullen zijn; — wat ook Frankrijk en Engeland met geweld en overmagt tegen ons, strijdig met het regt der volkeren, met het regt des Vredes en des Oorlogs zullen ondernemen; — hoe zij ook het bijgeloof, ongeloof en den gruwel der verwoesting ondersteunen, ja eigen eer en pligt, God en hun geweten verloochenen; — hoe zij ook spotten met het ons dierbaar en schuldeloos gestorte burgerbloed, waarvan elke droppel eenmaal verschrikkelijk tegen hen getuigen zal; — Wij hebben onzen pligt gedaan, onze eer en ouden naam bewaard, en de nakomelingschap zal het regtvaardig vonnis wijzen.

13 Augustus. L.

BAUKE EISMA VAN DER BILDT.

Tot de menigte van kunstrijke vernuften, inborelingen van dit Gewest, die, door eigen oorspronkelijken aanleg en kracht of toevallig daarbij gunstige opleiding ontwikkeld, tot een' aanmerkelijken trap van verdienste en roem zich verheven hebben, behoort ook de onlangs te Franeker overleden *Bauke Eisma van der Bildt*. Om zijne bijzondere bekwaamheden verdient zijn naam met lof vermeld te worden, en zijne nagedachtenis in erkentenis en hulde bij tijdgenoot en nakomeling bewaard te blijven.

Hij werd te Franeker geboren den 4 October 1753, van Bauke Eisma, Koopman en distillateur aldaar en Renske van der Bildt. Het oudste kind van een vervolgens talrijker wordend huisgezin, werd hij al vroeg tot een bezig leven bestemd, en, na het gewone onderwijs in lezen, schrijven en rekenen ter schole ontvangen te hebben, naar zijne keuze, bij een' Kassemaker ter leere besteld. Zijn alzins gunstige aanleg deed hem in dat handwerk spoedig goede vorderingen maken; dat hem nogtans ook zeer te stade is gekomen. Doch diezelfde aanleg scheen meer te willen omvatten, en hooger te moeten klimmen. Zijne Moeder was de eenige Dochter van *Jan van der Bildt*, die toen het bedrijf van horologiemaker met twee zonen te Franeker uitoefende, maar tevens door zijne voortreffelijke Telescopen reeds geen geringen naam gekregen had. Dat bedrijf en bijzonder de eerstgemelde kunstwerkzaamheid van verhevener aard lokten geheel de oplettenheid en wekten den lust van den jongen *Eisma*. Hij werd dan weldra de Leerling zijns Grootvaders, diens gunsteling, en zoo ook spoedig gelukkige navolger in de kunst.

Zijn' stand in de maatschappij vestigende begaf hij zich tot het herstellen en verzorgen van klokken en uurwerken, het welk zijn Grootvader bij klimmende jaren, en na het verlies zijner beide Zonen (1) liet varen, om zich eeniglijk aan het maken van Telescopen en andere gezichtkundige werktuigen over te geven. In deze werkzaamheden was onze *Eisma* hem dan ook steeds behulpzaam, terwijl hij tevens hoe langer hoe meer ook voor zich zelven die kunst uitoefende, gebrekkige werktuigen van dien aard verhielp en verbeterde, brillen en andere vergrootglazen sleep, Telescopen en Kijkers maakte, die eene algemeene goedkeuring verwierven, gelijk die zijns Grootvaders. Deze Kunstenaar heeft wel een' hoogen ouderdom bereikt, zijnde den 27 April 1791, in zijn twee en tachtigste jaar overleden; doch reeds vroeger had de levensloop van zijn' Kleinzoon eene andere wending genomen, die hem van deszelfs hulp en gezelschap ook verstoken had.

Het aandeel namelijk dat onze *Eisma* in de Staatkundige verdeelheden en partijschappen van zijnen tijd te Franeker genomen had, deed hem in den herfst des jaars 1787, toen bijna 34 jaren oud, besluiten zijn Voorvaderlijk Gewest te ontwijken, en zich naar Holland te begeven. In Amsterdam, waar hij als Kunstenaar reeds bekend was, zich een' korten tijd opgehouden hebbende, werd hij te rade zich met der woon in het naburig Bulksloot neder te zetten. Hier hervatte hij niet alleen zijne gewone werkzaamheden, het herstellen en maken van allerlei gezichtkundige Werktuigen, maar breidde die aanmerkelijk uit. Hier vooral werd door hem de wijze uitgedacht en volmaakt, om holle en bolle brilleglazen, bij eene menigte te gelijk, werktuiglijk zoo wel te polijsten als te slijpen. Eene bewerking waarbij gemakkelijkheid en spoed met alle andere vereischten gepaard gingen. Een middel dat hem en toen en later aanzienlijke voordeelen heeft aangebragt, daar die glazen op juiste brandpunten van verschillende toe- en afnemenden afstand vervaardigd, en uitnemend zuiver gepolijst, om derzelver voortreffelijkheid weldra sterk getrokken werden en bleven. Duizenden van menschen nog, kort- en langzigtigen, zien, meestal zonder zelve het te weten, door zijne glazen, niet minder aan gene dan aan deze zijde der Zuiderzee.

Ruim acht jaren heeft hij te Bulksloot gewoond, bij zijne medeburgers zoo zeer geacht, dat hij door dezelven tot Lid van het plaatselijk Bestuur is gekozen geworden. Dan de zucht tot zijn geboorteland bleef hem niettemin steeds bij, en gaarne keerde hij naar Friesland weder, toen eene gunstige gelegenheid daartoe zich als van zelven opdeed. Zijn Grootvader had eene lange reeks van jaren aan de Hoogeschool te Franeker den post bekleed van *Amanuensis* bij den Professor in de Physica en Astronomie, zoo tot hulp bij de Natuurkundige lessen, als tot het verzorgen, schoon- en in orde houden van de Instrumenten der Akademische Verzameling; deszelfs opvolger de kundige *Sijbrand Tækes van der Fliet* (2) overleed in 1806; en nu werd tot denzelfden aldus opengevallen post *Eisma van der Bildt*, zeer tot zijn genoegen, benoemd en aangesteld bij Besluit van het Collegie van Curatoren van den eersten November dezes jaars.

In het volgend voorjaar kwam hij dan naar Franeker terug; waar hij ook van toen af onafgebroken gevestigd zich steeds met allen ijver op de beoefening zijner kunst heeft toegelegd. Een onnoemelijk getal brilleglazen, en eene menigte Telescopen van verschillende grootte, en andere vooral Optische Werktuigen zijn de verdienstelijke vruchten hier van geweest; gelijk hij voorts ook gemelden zijnen post, eerst bij de Akademie en vervolgens weder bij het Athenæum met lof tot aan zijn dood toe heeft waargenomen.

Nooit is hij gehuwd geweest, maar leefde en te Bulksloot en te Franeker met zijne Zuster *Tjamke Eisma*, die hem in 1823 door den dood ontviel. Hij zelf, van een sterk ligchaamgestel en bestendige gezondheid, is zonder eene voorafgaande ziekte plotselijk, zoo als hij des middags aan tafel was gaan zitten, overleden, den 24 April dezes jaars, in den ouderdom van 77 jaren en ruim 6 maanden.

In zijn' geheelen aanleg was van jongs af eene neiging en beijvering kenbaar om het meest volkomene te bereiken; eene rustelooze poging daartoe bezielde zijne werkzaamheid. Als knaapje leerde hij het schaatsrijden, maar die kunstoefening des ligchaams werd allengskens zoo doorgezet, dat hij in snelheid in vastheid en bevalligen zwier weinige wedergade onder zijne tijdgenooten had, hij muntte nog in meer dan zestigjarigen ouderdom daarin uit. Desgelijks had hij handigheid en juiste netheid in het kolven ook zoo verre gebragt, dat bij menigen wedstrijd de prijs door hem behaald werd, en het was eerst in zeer ver gevorderde jaren, dat hij over misleiding van zijn gezigt daarbij begon te klagen. Even zoo was hij door oefening weleer een bijna altijd wisse schutter naar het wit.

Maar het is dan ook ten gevolge van diezelfde geaardheid dat hij het in zijne groote kunst zoo ver gebragt heeft. Wanneer men hem ontmoette met het een of ander stuk in handen, begon hij terstond, want hij praatte gaarne, daarover te spreken, met eene zekere deftige langwijligheid, maar die niets onaangeroerd liet, om te doen opmerken, wat er goed in was, wat gebrekkig, waarom zoo, hoe het behoorde te wezen, wat er nog aan toegevoegd kon worden enz.; maar juist in dien wijsgeerigen geest was hij ook gewoon te werken, met dezelfde oplettendheid ook op kleinigheden, en al wat dan uit zijne handen kwam in glas, koper en andere metalen was daardoor met de uiterste keurigheid bewerkt en voltooid.

Het gevoel, dat hij nog niet alles wat er toe behoorde genoeg had doorgezien kon hem vaak traag en uitstellend maken om aan eenig werk te beginnen. Maar ook wanneer zijn vindingrijke geest hem op de gedachte bragt, dat er of in de instrumenten met welke hij werkte, of in de wijze van bewerking, of in de constructie der deelen van hetgene hij voornam te maken, derzelver plaatsing en evenredigheid, of in de soort, de keuze der zamenvoeging of vermenging van de stoffen ter bewerking, of wat van dien aard moge zijn, eenige dienstige verandering en verbetering zou kunnen gemaakt worden; dan kon die gedachte hem eeniglijk zoo innemen, dat hij alles anders latende liggen, zich met nasporen en proeven nemen daar over zoo lang, en vaak zeer lang, bezig hield, tot hij of zijn doel bereikt had, of zich genoodzaakt vond om er van af te zien. Men kon op hem volkomen toepassen hetgene de Buffon plagt te zeggen, dat de kracht van een genie dikwijls bestaat in zijne geschiktheid tot geduld en volharding.

Het is hierom te meer te bejammeren dat *Eisma van der Bildt* ongelukkig dat zwak had, dat, hetzij dat eigenbatig hetzij meer hoogmoedig maar helaas, ongezellig beginsel, voormaals meer dan nu wel bij kunstenaars niet zeldzaam, waarmede ook zijn Grootvader al behebt was, het zwak namelijk van zijne vindingen, zoo veel mogelijk, voor anderen te verbergen en te verduisteren, en dat hij hierin vooral tot zijn einde toe opzettelijk heeft volhard Hij bewerkte daarom meest alles zelf alleen, en had geen knecht of helper dan tot grovere verrigtingen, en tot den arbeid bij zijn werktuigelijk glazen slijpen.

Zijn naam echter en de roem zijner bekwaamheden zal, nevens die zijns Grootvaders, met hunne wijd en zijd verspreide Telescopen bewaard blijven. De oude van der Bildt had in de compositie voor de spiegels zijner Telescopen en in derzelver polituur eene blaauwe of zwartachtige tint weten te brengen, die aan dezelve al omtrent het midden der vorige eeuw eene voorkeur deed geven boven de beste Engelsche Telescopen, in welker spiegels die tint geelachtig is. Hierop heeft zich dan de roem der Friesche Telescopen van die soort gevestigd, en die roem heeft Eisma van der Bildt, even als zijn Grootvader, ook ten einde toe weten te handhaven.

Op de Tentoonstelling in Julij 1825 te Haarlem geopend, zond hij eene uitmuntende Gregoriaansche Telescoop van zes palmen, benevens een volledig stel van brilleglazen, volgens zijne juist bepaalde maat van brandpunten gesorteerd. Bij het Rapport werden dezelve met bijzondere goedkeuring vermeld, en op voordragt der Hoofdcommissie is door Zijne Majesteit aan den vervaardiger een zilvere eerepenning toegewezen. De brilleglazen werden hem in dank terug bezorgd; de Medaille, op welker keerzijde zijn naam in de munt te Utrecht was ingeslagen, benevens een exemplaar van het Rapport toegezonden, en eindelijk voor de Telescoop, die onder de voorwerpen tot verkoop of verloting was gebragt, eene ordonnantie van honderd gulden.

Den toenaam *van der Bildt* heeft hij eerst in later tijd bij dien van *Eisma* gevoegd, aangenomen naar zijn Grootvader (3), als ten onderscheidend kenmerk van hunne soort van Telescopen. Zelfs in de laatste jaren zette hij op dezelve slechts B. E. V. D. BILDT, waardoor zijn geslachtsnaam zelve als onopgemerkt verdween (4).

Bij zijn overlijden was er nog een aanmerkelijk getal Telescopen van verschillende grootte, van 6, 4, 3 palmen ook van 10 duimen voorhanden, welke bij openbare veiling te Franeker den 1 Junij dezes jaars willig koopers hebben gevonden, zoo wel als eenige niet afgewerkte Telescopen, ongepolijste spiegels, vergrootglazen enz., en voorts een zeer groote voorraad van zijne welgesorteerde Brilleglazen (5).

J. W. DE CRANE.

AANTEEKENINGEN.

(1) Jan van der Bildt heeft, behalve gemelde zijne dochter Renske, die eenen meer dan zeventigjarigen ouderdom beleefd heeft, twee zonen gehad *Lubartus* en *Jan*. Beide hebben zich onder hun' Vader op kunstoefening toegelegd. Van den laatsten is met het merk *Jan van der Bildt Junior* weinig geleverd; meer van Lubartus, van wien nog eene Handtelescoop op de verkooping ten sterfhuize van Eisma van der Bildt geveild is. Beide zijn in de vaag des levens gestorven.

(2) *Sijbrand Tækes van der Fliet*, Franeker van geboorte, was in zijn jonge jaren Trekschipper geweest, terzelfder tijd dat de jongste zoon van der Bildt, Jan, die, hoe bekwaam ook, door zijn losser aard weinig lust in een steeds zittend leven had, mede dat bedrijf voor een tijd gekozen had. Van der Fliet had lust en aanleg tot velerlei knutselwerk, en vond nu, in de gemeenzame betrekking met den jongen van der Bildt verkeerende, de eerste gelegenheid, om zijne weetgierigheid meer te voldoen, en van denzelven vooral in het werktuigkundige de noodige onderrigtingen te erlangen.

Aan eigen vlijt en nasporing echter is *van der Fliet* zijne verdere ontwikkeling verschuldigd geweest, en zoo een kundig en bekwaam kunstenaar geworden. Hij vervaardigde verscheidene goede Optische en andere Instrumenten, en vooral vonden zijne Breukbanden en op verschillende wijze verstandig ingerigte Orthopædische hulpmiddelen bij de Geneeskundigen bijzondere goedkeuring en aanprijzing.

(3) *Jan van der Bildt*, de Oude, heette eigenlijk alleenlijk *Jan Pieters* bij doopnaam, en heeft eerst toen hij door zijne Telescopen reeds als kunstenaar bekend werd, den naam *van der Bildt* aangenomen, naar de grietenij Het Bildt, in wel te Lieve Vrouwen Parochie, den 25 September 1709 van eenvoudige Ouders geboren was. Zijns Vaders naam was Pieter Janszen Truij.

(4) De voornaam *Bauke* in het geslacht van Eisma klimt door herhaalde nabenoeming op tot *Bauke Baukes Unia*, eenen welgezeten Eigenerfde te Stiens in de laatste helft der zeventiende Eeuw, en Bijzitter of Mederegter van Leeuwarderadeel. Deze had alleenlijk twee Dochters, van welke de eene *Tjamke Baukes Unia*, gehuwd aan ... Eisma, de Overgrootmoeder van onzen Bauke Eisma van der Bildt geweest is; terwijl de andere *Sijtske Baukes Unia* de huisvrouw was van *Joh. Henr. Bekker*, Predikant te Jelsum, eenigen zoon van den vermaarden Balthasar Bekker, wiens eigen geslachtnaam in den eenigen kleinzoon van evengemeld paar, *Balthazar Bekker van Heersma*, die in 1752 en vervolgens te Franeker studeerde, en naderhand op zijn landgoed te Stiens ambteloos leefde, is uitgestorven.

(5) Onder de nagelatene Verzameling was ook een groote Newtoniaansche Telescoop van 3 ellen 7 palmen, de buis van mahonijhout, en rustend op een welingerigt onderstel, gemaakt door zijn' Grootvader *Jan van der Bildt*. Deze Telescoop is op de verkooping gekocht door den Heer Professor Ermerins, en de Erfgenamen hebben toen een in den boedel voorhanden zijnde *Portret* van den grijzen Maker, wel slecht van penseel, maar van zeer goede gelijkenis, aan het Athenæum ten geschenke aangeboden, om tot eene blijvende gedachtenis van dien beroemden Frieschen Kunstenaar te strekken.

LOSSE PAPIEREN UIT DE PORTEFEUILLE VAN
OOM JONAS.

XII. Wie Koning *Leopold* de Eerste is, blijkt nog niet duidelijk, alleen staat dit vast dat iemand, die zich plaatst op den zetel, van welken men zijn Neef wederregtelijk verdreef, noch *Godsdienst*, noch *geweten* heeft, beide naar mijn gevoelen nog al belangrijke vereischten in een' Koning.

Doch het valt moeijelijk voor een eenvoudige leek gelijk *Oom Jonas* te berekenen, wat er in onze dagen vereischt wordt om *Koning* te zijn, te meer als mannen gelijk Koning *Willem* worden afgekeurd. Doch dit daargelaten; zeker begeren de Belgen onder anderen requisiten, dat hunne Vorst de geliefkoosde taal hunner naburen, voor welke zij hunne eigene moeder-spraak verloochenen, de elegante Fransche-taal, volkomen magtig is: — en kent Leopold die? — Oom Jonas, die volgens *Belle-Mietjes* oordeel, er weinig van weet, heeft Zijne Majesteit op een *bok* betrapt. Toen hij de Luiksche bezending, antwoordde, en gelijk aan allen, die hem kwamen complimenteren *honigzoete* woordtjes toesprak, gaf hij hun de verzekering dat hij hun *patriarchalement* zoude regeren: in goed Hollandsch beteekent dit *Aartsvaderlijk*. — Dat moet de Heeren Luikenaars wonderlijk in de ooren hebben geklonken, daar de Aartsvaderen, *noch Constitutie, noch verantwoordelijke Ministers hadden*, en bij hun gold het *pater familias uti legassit, ita jus esto.* Maar Zijne Majesteit zeide toen iets geheel anders dan hij meende: (misschien heeft hij dat in die dagen wel meer gedaan!) hij wilde zeggen dat hij *vaderlijk*, *paternellement* zou regeren, maar onkunde in de taal deed hem dwalen, en eene zotheid zeggen, die gelukkig voor hen tastbaar genoeg was om geene nieuwe onlusten te verwekken.

Ja, zeide Belle-Mietje, zoo hoorde ik onlangs spreken van *l'Histoire Paternelle ou Catholique*, 't welk zoude moeten beteeken *Vaderlandsche of Romeinsche Historie*: die was er ook niet achter.

Voogden en Voogdessen van het Nieuwe Stads Weeshuis te Leeuwarden, brengen bij deze ter kennis van het algemeen, dat de meisjes in genoemd gesticht, zich onledig houden met het maken van pluksel, windsels en compressen voor de geblesseerden in het leger, en dat allen welke van dezen handen arbeid verkiezen gebruik te maken, dagelijks oud linnen aan voornoemd Gesticht zullen kunnen bezorgen, waartoe een ieder bij deze door Voogden en Voogdessen ten vriendelijksten wordt uitgenoodigd; zullende voor eene spoedige verzending de meeste zorg worden gedragen.

Leeuwarden, *Voogden en Voogdessen voornoemd,*
den 15 Augustus 1831. *De Rentmeester*, VAN BURMANIA RENGERS.

LOTERIJ VAN VOORTBRENGSELEN DER BEELDENDE KUNSTEN TEN BEHOEVE VAN HET VADERLAND.

De Sub-Commissie te *Leeuwarden* heeft de eer, ter kennisse van degenen, welke bij hen Loten in voormelde Loterij genomen hebben, te brengen, dat op de navolgende Loten, bij de op den 20, 21, 22 en 25 Julij ll. te *Amsterdam* plaats gehad hebbende trekking, prijzen zijn gevallen, als op:

No. 1483.	No. 1512.	No. 1533.	No. 4992.
— 1487.	— 1513.	— 1535.	— 4993.
— 1488.	— 1515.	— 1536.	— 4997.
— 1489.	— 1516.	— 1542.	— 4998.
— 1490.	— 1523.	— 1545.	— 5401.
— 1499.	— 1524.	— 1548.	— 5404.
— 1500.	— 1526.	— 4972.	— 5405.
— 1504.	— 1527.	— 4975.	— 5413.
— 1505.	— 1528.	— 4979.	— 5414.
— 1508.	— 1529.	— 4981.	— 5415.

Dat dezelve prijzen kunnen afgehaald worden te *Amsterdam*, aan de groote zaal van het Nationale Geregtshof, op de Prinsengracht, tusschen de Leijdschegracht en Leijdschestraat, tegen inwisseling van het lot op hetwelk de prijs gevallen is, mits op de rugzijde geteekend, met vermelding der woonplaats, ten einde alzoo te strekken tot kwitantie, en wel vóór den 25 dezer, bij verzuim waarvan het niet afgehaalde ten voordeele van het Rijk zal vervallen. W. B. VAN DER KOOI.
Leeuwarden, J. VAN LEEUWEN.
den 12 Augustus 1831. A. VAN HALMAEL, JR.

De geregtigden uit de Staak van *Livius Scheltinga*, worden bij deze opgeroepen, om op Vrijdag den 19 Augustus 1831, te verschijnen in den Wijnberg te Leeuwarden, des namiddags ten vier ure, tot het stemmen van een GECOMMITTEERDE, over het Leen door wijlen Vrouwe *Eritia de Blocq*, Weduwe *Frankema* gesticht.

*** Getrouwd:
Jhr. E. T. VAN STARKENBORGH STACHOUWER TOT WEHE,
Weduwenaar van Vrouwe A. W. L. TALMA, en
C. P. H. THOOFT.
GRONINGEN, den 5 Augustus 1831.

*** Heden in den vroegen morgen verloste van een' welgeschapen Zoon, HILTJE WIJBRANDUS, Echtgenoot van J. VLASKAMP,
WITMARSUM, den 10 Augustus 1831. *Genees-, Heel- en Vroedmeester.*

*** Heden verloste van twee welgeschapen ZONEN, BOUDIENA A. VOLLENGA, geliefde Echtgenoot van H. F. DE BOER,
HARLINGEN, den 10 Augustus 1831. *Logementhouder.*
Strekkende deze bijzonder voor algemeene kennisgeving aan Familie en Bekenden, zoo binnen als buiten de Stad.

*** Heden avond verloste zeer voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon, T. T. VLINK, geliefde Huisvrouw van H. VAN DER FEER.
SNEEK, den 10 Augustus 1831.

*** Heden beviel mijne Echtgenoot ANNA FONTEIN, van eenen Zoon.
DAMWOUDE, den 10 Augustus 1831. ARNs. DE JONG.

*** Heden werd van een Zoon verlost GEESJEN BAKKER, Echtgenoot van
SNEEK, den 11 Augustus 1831. M. JOUSTRA.

*** Heden verloste van eene DOCHTER MARIA HENRIETTA TROSTE, geliefde Echtgenoot van M. BOOMSMA.
MAKKUM, den 13 Augustus 1831.

*** Heden avond beviel zoo gelukkig als voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, T. RADERSMA, geliefde Echtgenoot van Mr. M. MEINESZ.
SLOTEN, den 2 Augustus 1831.

*** Aan onze bloedverwanten, vrienden en bekenden geven wij door dit berigt alleen kennis, dat ons gisteren voormiddag een frisch en gezond MEISJE geboren is.
OOSTEREND op TEXEL, H. L. STEINFORT.
den 6 Augustus 1831. S. R. GORTER.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eenen ZOON, GRIETJE POSTMA, geliefde Echtgenoot van L. P. OPPEDIJK.
WOUDSEND, den 6 Augustus 1831.

OLDEGALILEEN BIJ LEEUWARDEN, den 4 Augustus 1831. Heden morgen om 9 ure is alhier, in den ouderdom van 43 jaren en bijna 9 maanden overleden, ESGER SJERPS JELLEMA, in leven Houtkooper en Molenmaker aldaar, hij overleed na eenigen tijd sukkeling en in de laatste maand bestendig bedlegerig te zijn geweest. — Wordende door deze aan Familie en veelvuldige Betrekkingen bijzonderlijk kennis gegeven.
De Negotie in Houtwaren en Molensteenen blijft provisioneel ten name van de Erven E. S. JELLEMA, continueren.

*** Heden zijn tot onze bittere droefheid overleden onze twee geliefde DOCHTERTJES, over welkers geboorte wij ons den 20 Julij verheugden.
ZEVENHUIZEN, bij *Franeker*, J. R. BOOMSMA.
den 10 Augustus 1831. J. J. BOOMSMA, geboren TROMP.
PS. Dienende deze tot kennisgeving aan de Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Heden morgen ten half zes ure overleed, na eene langdurige sukkeling, onze geliefde eenigste Dochter CATHARINA PAULIDES, in den nog jeugdigen ouderdom van circa een een-tweede jaar. N. PIETERSEN.
LEEUWARDEN, B. G. PIETERSEN, geboren TROMP.
den 10 Augustus 1831.
Dienende tot algemeene kennisgiving zoo wel binnen als buiten deze Stad.

*** Heden overleed tot mijne bittere droefheid, het jongste mijner twee Kinderen, IJME, den ouderdom bereikt hebbende van ruim een jaar.
SNEEK, den 10 Augustus 1831. C. LE HEUX.

SURHUISTERVEEN, den 14 Augustus 1831. Heden morgen overleed onze teedergeliefde Moeder MINKE FOKKES FEENSTRA, Weduwe van A. DEKNATEL, in den ouderdom van 66 jaren en bijkans 8 maanden. W. DEKNATEL,
mede uit naam der overige familie.

*** Heden namiddag ten vier ure overleed, aan eene zenuwziekte en verval van krachten, onze geliefde Moeder en Behuwd Moeder WILLEMINA HENGEVELD, Weduwe wijlen EVERT VAN DIERMEN, in den ouderdom van ruim vier en zestig jaren.
BOLSWARD, A. L. VAN DIERMEN,
den 10 Augustus 1831. *mede namens de verdere Kinderen en Behuwd Kinderen.*

*** Heden morgen ... na eene langdurige sukkeling, in het 22ste jaar zijnes ouderdoms mijn nog eenige ... EELKE KORNELIS SIKKEMA.
Geve langs dezen weg hiervan kennis aan Vrienden en Bekenden.
VISVLIET, S. H. BOERSMA,
den 11 Augustus 1831. Weduwe K. E. SIKKEMA.

Prijzen der Granen te Leeuwarden, Vrijdag den 12 Augustus 1831:
De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe: Rogge *f* 196 : 50 het Last. — Tarwe *f* 10 : 75 de Mudde.
De Boter *f* 29 : 00 à *f* 30 : 00. Kaas *f* 16 à *f* 20 : 00.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, DEN 13 AUGUSTUS 1831.

					Gebl.
Werkelijke Schuld	2½ pct.	35¼	35¾		35⅜
Uitgestelde dito					
Kansbiljetten	*f*	12	12½		12⅜
Amort. Sijndicaat	4½ pct.	56¾	57¼		57
———————	3½ "	45¾	46½		46
Oorlogs-Lasten ...	5 "				
Anticipatie-Billetten.....					
Renversalen.............					
Negotiatie 42/m..	6 pct.	77¾	78½		78¼
Schatkistbilletten 1000...		79½	81½		81
——————— 100...			90¾		101¼
——————— 50...			94		95
Domein Losrenten.	2½ pct.				
Handel-Maatsch...	4½ "				
TiersCs.op21Aug.	3 "	53½	54¾		54⅜
Gec. Ann. op Aug.	3 "	83¼	83¾		83½

					Gebl.
Napels, aldaar ged.	5	pct.	64¼	65	64¼
Dito te Lond. dito	5	"			
Perp. Spanje, Am.	5	"	41¾	42¼	42
Dito dito, Parijs	5	"			
3 pCt. Perpetuele					
Obl. dito te P.enL.	5	"	8⅛	8½	8¼
Coupons dito..........					
Oblig. Weenerbank	5	pct.			
Dito dito...	4	"			
Weener Obl. Met.	5	"	76¾	77¼	77
Dito dito te Lond.	2½	"			
Dito Rusland....	5	"	81½	82	81¾
Dito A°. 1828 enz.	5	"	84¾	85½	85¼
Rusl. Ins. op't Grb.	6	"	53	53½	53¼
Dito Certific. dito.	6	"			
Dito dito te Hamb.	5	"			

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN SCHOTERLAND, convoceren mits deze de Hervormde Floreenpligtigen van Nieuweschoot, om te compareren op Donderdag den 1 September 1831, des voormiddags om elf uren, in de Kerk te Nieuweschoot, om te delibereren over het doen van eene voordragt tot het afbreken der Hervormde Kerk te Nieuweschoot. *Grietman en Assessoren voornoemd,*
Heerenveen, P. O. VAN VIERSSEN.
den 10 Augustus 1831. *Ter ordonnantie van dezelven,*
ENGELEN, *Secretaris.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN LEMSTERLAND roepen bij deze op de Floreenpligtigen van de Hervormde Godsdienst in de dorpen Lemmer, Eesterga en Follega, om te compareren in de Kerk te Lemmer, op Maandag den 29 Augustus 1831, des voormiddags ten elf ure, — die van den dorpe Echten in de Kerk aldaar, op Dingsdag den 30 Augustus aanstaande, des voormiddags ten 11 ure, en die van het dorp Oosterzee in de Kerk aldaar, op dienzelfden dag, ten 12½ ure des middags, ten einde ieder van zijn Dorp de Kerkerekeningen van het jaar 1830 op te nemen en na welbevinding te sluiten, de Begrootings-Staten voor het jaar 1831 te arresteren en verder te helpen raadplegen en besluiten over zoodanige zaken als betreffende deze administratien, en bijzonder die van het dorp Echten over een' verzochte afslag van pacht van de Echterbrug, uithoofde der verminderde Scheepvaart, zullen worden voorgedragen. *Grietman en Assessoren voornoemd,*
Lemmer, W. L. G. VAN WELDEREN RENGERS.
den 12 Augustus 1831. *Ter ordonnantie van dezelven,*
J. GREIJDANUS, *Secretaris.*

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 17 Augustus 1831, des middags ten 12 ure precies, in de Herberg Benthem, publiek veilen:
1. De VRUCHT van 1 bunder 10 v. roede Haver.
2. DITO van 2 bunder 58 v. roede Zomergarst.
Beide de landen gelegen, om Noord van Harlingen, onder Almenum, bij de gewezen plaats van *Jacob Jakles Donia.*

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal, ten verzoeke van den Heer Curator in de vacante Nalatenschap van wijlen *SAKE BAUKES TOLSMA*, in diens Sterfhuis, aan de Brouwersgracht aldaar, op Maandag den 22 Augustus 1831, des voormiddags ten 9 ure, en volgende dagen, met autorisatie van den Heer President der Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Leeuwarden, publiek verkoopen: MEUBELEN en HUISGERADEN, KOOPMANSCHAPPEN, als: Kaarsen, Peper, Thee, Koffij, zoo in balen als los, eene groote hoeveelheid Tabak, gekorven en ongekorven, vijf oxhoofden Azijn, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal, op Woensdag den 24 Augustus 1831, des namiddags ten één ure precies, in Roma aldaar, (onder Houtkoopers) veilen: Eene groote partij OOSTZEE- en NOORDSCHE HOUTWAREN.

Oproeping van Crediteuren.

De Crediteuren in het faillissement van *MARTINUS KLAVER*, Koopman, woonachtig te Dockum, worden bij deze uitgenoodigd, om binnen den tijd van *veertig* dagen, zijnde *vóór* of uiterlijk *op den twintigsten September* eerstkomende, in persoon, of bij gevolmagtigden bij den ondergeteekende te compareren, ten einde te verklaren, uit welken hoofde zij Crediteuren zijn van *M. Klaver* voornoemd, en hunne bewijzen, behoorlijk op zegel en geregistreerd, aan denzelven over te geven, of ter Griffie van de Regtbank van eersten aanleg, zittende te Leeuwarden, als belast met de commerciëele regtsoefening aldaar, te deponeren.
De provisionele Curator in het faillissement van Martinus Klaver voornoemd,
J. VAN LEEUWEN.

De Directie der Waarborg-Maatschappij tegen verliezen van Runderen, onder bestuur van *R. Kronenberg*, te Deventer, verwittigt den Deelgenooten dat zij de Rekening over het negende maatschappelijk jaar heeft opgenomen en gesloten, en dezelve van af den 1 tot aan den 8 September ten huize van opgemelden Bestuurder ter visie is liggende.
Het strekt haar wijders tot genoegen te kunnen berigten dat niettegenstaande de zware verliezen welke er in de laatste jaren hebben plaats gehad, de Maatschappij zich heeft staande gehouden, en nu op eene aanzienlijke uitbreiding mag hoopen.
3 Augustus 1831.

BELANGRIJK BERIGT.

FRIEDERICH uitgepakt bij J. D. LEICKERING op de Berlikumermarkt, te Leeuwarden, berigt dat hij voor zijn vertrek van hier nog heeft ontvangen, eene aanzienlijke voorraad NIEUWE GOEDEREN, waaronder Chineesch Schildpadde Chinion Kammen voor Dames à la *van Speyk*; voorts zijn nog bij hem te bekomen; mahoniehouten Likeurkelders met 6 flesschen voor *f* 6 en *f* 5 : 50, dito met 4 flesschen *f* 4 50, kristallen Bierglazen à 15 cents, Engelsche witte castore Dames Handschoenen à 60 cents, Windzorzeep *f* 1 : 20 het dozijn, Eau de Cologne *f* 1 : 50 het kistje, groote Theebladen 90 cents, Engelsche baleinen Tafelmessen voor *f* 1 : 75 het dozijn, voorsnij Messen, Vorken *f* 1 : 10 het paar enz., enz.

KAATSPARTIJ.

Met vereischt consent gedenkt TJIETZE HARMENS DE VRIES, Kastelein in het Lands Welvaren te Kimswerd, op Zondag den 21 Augustus 1831, des namiddags ten 3 ure, te laten Verkaatsen en vrij te vereeren: *Drie fraaije ZILVEREN LEPELS.* — De Liefhebbers worden uitgenoodigd om in tijds present te zijn.

Met consent van den Heer Grietman en Assessoren van Barradeel, gedenken de beide Kasteleins te Sexbierum, op Maandag den 22 Augustus 1831, te laten verkaatsen en vrij te vereeren: *Drie fraaije ZILVEREN LEPELS*; de inteekening zal geschieden des middags ten 12 ure, bij R. MIEDEMA, aldaar.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk gedeeltelijk verstaande, kan op heden werk bekomen bij *IJ. IJPES*, Mr. Bakker op de Nieuwestad, te Leeuwarden.

Een JONGELING van fatsoenlijke familie, die sedert ruim vier jaren op een Notariëel en administratief Kantoor is werkzaam geweest, zag zich gaarne, hoe eerder hoe liever weder in die betrekking geplaatst, tegen genot van een behoorlijk salaris, hetzij met of zonder inwoning; van goed gedrag en bekwaamheid kunnen de beste getuigenissen geproduceerd worden. — Iemand hierop reflecterende adressere zich bij den Boekhandelaar H. C. SCHETSBERG, te Leeuwarden, onder letter R.

Bij F. HOLTKAMP, Boekhandelaar te Sneek, is uitgegeven en alom te bekomen:
BIJBELOEFENINGEN door C. WITTEVEEN, Predikant in de Gemeente der Hervormden te Oosthem c. a., prijs *f* 1 : 10.

VUURWERKEN.

PIJLEN, LUCHTBOLLEN, ZWERMPOTTEN, RAADJES, TIEN- en ZEVEN KLAPPERS, ZWERMERS in soorten, alsmede CHINEESCHE KLAPPERS, zijn weder te bekomen bij P. DE VRIES, Pz.
bij het Stadshuis te Leeuwarden.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176.